

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи
Ф.А. Трішин

“ _____ ” _____ 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗАПОВІДНА СПРАВА

Галузь знань – 18 «Виробництво та технології»

Спеціальність – 183 «Технології захисту навколишнього середовища»

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Освітньо-професійна програма – «Технології захисту навколишнього середовища»

Факультет – Нафти, газу та екології

Кафедра – Екології та природоохоронних технологій

1. Опис навчальної дисципліни «Заповідна справа»

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5,0	Галузь знань: 18 «Виробництво та технології»	Вибіркова	
Залікових кредитів – 2	Спеціальність: 183 «Технології захисту навколишнього середовища»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		4-й	5-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин 150 / 150		8-й	10-й
Тижневих годин для Денної форми навчання аудиторних – 3,5 самостійної роботи студента 5,3	Ступінь вищої освіти: бакалавр	Лекції	
		32 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		28 год.	6 год.
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
		90 год.	138 год.
		Індивідуальні завдання:	
		45 год.	70 год.
		Курсовий проект (робота)	
		30 год.	30 год.
		Вид контролю:	
іспит, д.залік	іспит, д.залік		

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 0,67; для заочної форми навчання – 0,09.

2. Заплановані результати навчання

Метою вивчення дисципліни «Заповідна справа» є формування і закріплення у майбутніх фахівців теоретичних знань, умінь та практичних навичок стосовно засад заповідної справи, критеріїв та особливостей створення заповідних об'єктів і територій, особливостей формування мережі заповідних територій, природно-заповідного фонду взагалі.

Внаслідок вивчення дисципліни студенти повинні:

знати:

- історію становлення, сучасне становище, проблеми та перспективи розвитку заповідної справи;
- категорії територій та об'єктів заповідного фонду України;
- структуру, передумови та принципи створення мережі заповідних територій;
- ботанічну, екологічну, ресурсну та ін. значимості об'єктів та територій заповідного фонду;
- напрямки та методи екологічної освіти та виховання на базі територій та об'єктів природно-заповідного фонду України.

вміти:

- аналізувати позитивні або негативні тенденції розвитку заповідної справи;
- визначати диференційовані режими щодо охорони заповідних територій згідно функціонального зонування та аналізувати заповідний режим із висновками про його доцільність за інформаційними звітами про діяльність;
- виділяти «екологічний каркас» території за означеними критеріями, аналізувати його відповідність ландшафтним умовам та обґрунтовувати оптимальність існуючої мережі заповідних територій і об'єктів в Україні за відповідністю принципам створення мережі;
- розраховувати збитки, нанесені порушенням режиму державного заповідника, заказника та ін.

3. Зміст навчального матеріалу дисципліни

ЗАЛКОВИЙ КРЕДИТ 1.

Змістовий модуль 1. Науково-теоретичні та організаційні засади заповідної справи.

Тема 1. Науково-теоретичні засади заповідної справи. Заповідна справа як навчальна дисципліна: зміст, мета і завдання. Науково-методологічні засади заповідної справи. Класифікація природно-заповідних територій та об'єктів. Геоекологічні підходи в організації природно-заповідних територій. Формування мережі природно-заповідних територій. Червоні книги в системі збереження біоландшафтного різноманіття. Заповідна справа як галузь міжнародної природоохоронної діяльності.

Тема 2. Організація заповідної справи в Україні. Нормативно-правові засади створення та проектування територій та об'єктів природно-заповідного фонду України. Природні й біосферні заповідники. Національні парки. Регіональні ландшафтні парки, заказники, пам'ятки природи, заповідні урочища. Штучно створені території та об'єкти природно-заповідного фонду України. Природоохоронна діяльність на територіях і об'єктах природно-заповідного фонду України.

Тема 3. Економічні аспекти управління природно-заповідним фондом України. Поняття, функції і методи управління природно-заповідним фондом України. Механізми фінансового забезпечення функціонування установ природно-заповідного фонду.

ЗАЛКОВИЙ КРЕДИТ 2.

Змістовий модуль 2. Курсова робота.

1. Вступ. 2. Загальна характеристика заповідної зони. 3. Географічна характеристика та місце розташування відповідної заповідної зони. 4. Кліматичні умови заповідної зони. Основні законодавчі акти, що регулюють охорону заповідної зони. 5. Висновки. 6. Список літературних джерел.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ЗАЛКОВИЙ КРЕДИТ 1												
Змістовий модуль 1. Науково-теоретичні та організаційні засади заповідної справи												
Тема 1. Науково-теоретичні засади заповідної справи	46	12	14	-	20	20	52	2	2	-	35	48
Тема 2. Організація заповідної справи в Україні	48	16	12	-	20	20	57	3	4	-	35	50
Тема 3. Економічні аспекти управління природно-заповідним фондом України	26	4	2	-	5	20	11	1	-	-	-	10
Разом за змістовим модулем 1	120	32	28		45	60	120	6	6		70	108
ЗАЛКОВИЙ КРЕДИТ 2. Змістовий модуль 2. Курсова робота												
1. Вступ	6	-	-	-	-	6	6	-	-	-	-	6
2. Загальна характеристика заповідної зони	6	-	-	-	-	6	6	-	-	-	-	6
3. Географічна характеристика та місце розташування відповідної заповідної зони. 5. Висновки. 6. Список літературних джерел	6	-	-	-	-	6	6	-	-	-	-	6
4. Кліматичні умови заповідної зони.	6	-	-	-	-	6	6	-	-	-	-	6
5. Основні законодавчі акти, що регулюють охорону заповідної зони	6	-	-	-	-	6	6	-	-	-	-	6
Разом за змістовим модулем 2	30	-	-	-	-	30	30	-	-	-	-	30
Усього годин за навчальний рік	150	32	28	-	45	90	150	6	6	-	70	138

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1	Історія заповідної справи. Значення «Червоних книг» у справі збереження біологічного різноманіття	4	1
2	Організаційно-правові основи заповідної справи в Україні в контексті глобальної задачі збереження біологічної різноманітності	4	1
3	Наукові основи організації чи оголошення територій чи об'єктів ПЗФ. Естетична оцінка територій з метою заповідання	8	1
4	Наукова робота на заповідних територіях та об'єктах	6	2
5	Формування національної екологічної мережі. Території та об'єкти природно-заповідного фонду Одеської області	6	1
	Всього	28	6

6. Завдання для самостійної роботи студентів

№ з/п	Види навчальної діяльності	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1	Опрацювання лекційного матеріалу	5	10
2	Підготовка до практичних занять	4	2
3	Опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції	6	26
4	Виконання індивідуального завдання	45	70
5	Виконання курсової роботи	30	30
Всього		90	138

7. Індивідуальні завдання

Як ІНДЗ можуть бути виконані:

- розрахункові чи графічні роботи;
- звіт з науково-дослідницької роботи;
- аналіз практичних ситуацій;
- підготовка результатів власних досліджень до олімпіад, конференцій;
- інші види завдань.

8. Методи контролю

Методи контролю якості навчання включають вхідний, поточний та підсумковий контроль.

Вхідний контроль якості навчання здійснюється на початку курсу проведенням перевірки залишкових знань студентів з дисциплін, що забезпечують вивчення даної дисципліни (діагностика первинних знань студентів).

Поточний лекційний контроль здійснюється під час лекцій та складання студентом модульних тестів.

Підсумковий контроль з цього виду навчальної діяльності студента проводиться при складанні екзамену.

9. Методи навчання

Методи навчання, які використовуються у процесі проведення занять, а також самостійних робіт:

- наочні: ілюстративний та демонстраційний матеріал;
- інтерактивні: використання комп'ютерної техніки, офісних і спеціалізованих програм під час проведення лекцій та практичних занять;
- словесні: лекції у традиційному їх викладі;
- практичні: семінари з виконанням практичних робіт.

10. Схема нарахування балів студентів
Оцінні бали рейтингового контролю знань студентів

Вид роботи, що підлягає контролю	Оцінні бали		Форма навчання					
	min д/з	max д/з	денна			заочна		
			Кільк. робіт, одиниць	Сумарні бали		Кільк. робіт, одиниць	Сумарні бали	
				min	max			min
1	2	3	4	5	6	7	8	9
8 семестр								
ЗАЛІКОВИЙ КРЕДИТ 1								
Змістовий модуль 1. Науково-теоретичні та організаційні засади заповідної справи								
Робота на лекціях	1	1,5/2	16	16	24	3	3	6
Виконання практичних робіт	1	3	5	5	15	3	3	9
Опрацювання тем, не винесених на лекції	1	2	6	6	12	10	10	20
Виконання індивідуальних завдань	3/5	5/7	1	3	5	3	15	21
Проміжна сума	-	-	-	30	56		31	56
Модульний контроль у поточному семестрі	20	30	-	20	30		20	30
Контроль результатів дистанційного модулю	10/9	14		10	14	1	9	14
Рейтинг за творчі здобутки студентів	0	10		0	10		0	10
Оцінка за змістовий модуль 1	-	-	-	60	100		60	100
ЗАЛІКОВИЙ КРЕДИТ 2.								
Змістовий модуль 2. Курсова робота								
Виконання розділів курсової роботи	60	100	1	60	100	1	60	100
Рейтинг за творчі здобутки студентів	0	10		0	10		-	-
Оцінка за змістовий модуль 2	-	-	-	60	100		60	100

Примітка: бали «за творчі здобутки» не враховують в оцінку за ЗМ.

11. Методичне забезпечення навчальної дисципліни

Методичне забезпечення навчальної дисципліни включає: інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни (ІКНПЗД); нормативні документи; ілюстративні матеріали.

12. Рекомендована література

Основна література:

1. Любич І.Й. Основи заповідної справи. – К.: Київ. ун-т, 2002. – 128 с.
2. Закон України “Про природно-заповідний фонд” / Україна. Верховна Рада. – К.: Парлам. вид-во, 2005. – 40 с.
3. Сафранов Т.А. Екологічні основи природокористування. – Л.: Новий світ-2000, 2006. – 248 с.
4. Довкілля Одещини 2007. – О.: Голов. упр. стат. в Одес. обл., 2008. – 135 с.
5. Довкілля Одещини. – О.: Голов. упр. стат. в Одес. обл., 2006. – 118 с.

Додаткова література:

1. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» (ст.1,3,5,6,8,60-64). - К., 1991.
2. Конституція України (ст.13, 14, 16, 50, 66).
3. “Конвенция о биологическом разнообразии” от 5 июня 1992г. (Рио-де-Жанейро).
4. Положення “Про Червону книгу України” (Постанова ВР України від 29 жовтня 1992 р.).
5. Положення “Про Червону книгу України” (Наказ Мінекобезпеки України від 19 січня 1997 р.)
6. Програма перспективного розвитку заповідної справи в Україні (Постанова ВР України від 22 вересня 1994 р.)
7. Бурда Р.И., Остапко В.М., Ларин Д.А. Атлас охраняемых растений. - К.: Наук.думка, 1995.
8. Сытник К.М. и другие. Словарь-справочник по экологии. - К.: Наук.думка, 1994. – 666 с.

Нормативна база:

1. Положення про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту): Постанова Кабінету Міністрів України від 20 січня 1998р №65 // Законодавство України. Інформаційно-справочна система июнь 2001.
2. Про вищу освіту: Закон України, від 25.01.2002 // Освіта. – 2002 - №12-13. – с. 5 - 12
3. Галузевий стандарт вищої освіти з напрямку 0708 – Екологія. Освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалавра. К., Міністерство освіти і науки України; 2003 – 78с.
4. Галузевий стандарт вищої освіти з напрямку 0708 – Екологія. Освітньо- професійна програма підготовки бакалавра. К., Міністерство освіти і науки України; 2003 – 305с.
5. Положення про Міністерство екології та природних ресурсів України. Указ Президента України від 29 травня 2000 року N 724/2000. // Законодавство України. Інформаційно – справочна система, июнь 2001.
6. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища». — К., 1991.
7. Закон України "Про охорону навколишнього природного середовища"-К.:1991- 34с.
8. Закон України " Про природно-заповідний фонд України" -К.: 1992 – 40 с.
9. Закон України "Про рослинний світ „-К. : 1999-15с.
- 10.Закон України "Про тваринний світ „-К.: 1993-19с.

Джерела в Інтернеті:

1. Сайт Міністерства охорони навколишнього природного середовища України <http://www.menr.gov.ua>
2. Урядовий портал (єдиний веб-портал органів виконавчої влади України) <http://www.kmu.gov.ua/control/uk>

13. Інформаційні ресурси

Бібліотечні та патентні фонди ОНАХТ.

Адреси бібліотек:

1. Одеська наукова бібліотека національного університету, м.Одеса, вул.Преображенська, 24
2. Одеська державна наукова бібліотека ім.М.Горького, м.Одеса, вул.Пастера, 13

3. Велика Одеська бібліотека <http://virtlib.odessa.net/>
4. Бібліотека ім.М.Грушевського <http://www.biblio.od.ua/>

Адреси та телефони книжкових магазинів:

1. „Будинок книги”, м.Одеса, вул. Дерибасівська, 27 (тел.22-74-50, 22-34-73)
2. „Будинок книги”, м.Одеса, вул. Люстдорфська дорога, 140 В (тел. 785-67-07)
3. „Будинок книги”, м.Одеса, вул. Буніна, 33 (тел. 32-17-97)
4. „Будинок книги”, м.Одеса, вул. Новосельського, 60 (тел. 728-81-33)
5. „Будинок книги”, м.Одеса, вул. Преображенського, 45
6. „Будинок книги”, м.Одеса, вул. Академіка Корольова, 112 (тел. 36-29-00)
7. «Книги», м.Одеса, вул.Фонтанська дорога, 2 (тел.34-27-03)
8. Книжковий супермакет, вул.Дерибасівська, 14 (тел.35-84-04, 35-84-05)
9. Книжкова база, м.Одеса, вул.Артилерійська, 11 (тел.728-98-30)

Адреси Інтернет-клубів:

1. «Ворон», м.Одеса, пр.Шевченка, 10/1
2. «Diver», м.Одеса, пр.Шевченка, 1, ДК Політехна
3. «Сателіт», м.Одеса, пров.Матросова, 6 (тел.222-876)
4. Веб-сайт: <http://www.satellite-plus.com/cafe/>
5. «Гараж», м.Одеса, вул.Канатна, 110
6. «Mad». Інтернет-клуб, м.Одеса, вул.Ольгіївська, 37а
7. «Субмарина». Інтернет-кафе, м.Одеса, вул.Преображенська, 49/51
8. Веб-сайт: <http://www.submarine.od.ua>
9. «К». Інтернет-клуб, м.Одеса, вул.Софіївська, 26
10. «Фараон». Інтернет-клуб, м.Одеса, вул.10 Апреля, 7
11. «Комп'ютерний клуб», м.Одеса, пл.Соборна, 14
12. «Мэверик». Інтернет-клуб, м.Одеса, вул.Піонерська, 5в
13. «Планета Інтернет». Інтернет-клуб, м.Одеса, вул.Рішельєвська, 58
14. «Сан-нет». Інтернет-клуб, м.Одеса, вул.Тіраспольська, 11
15. «SE». Інтернет-клуб, м.Одеса, вул.Прохорівська, 14
16. «3D». Інтернет-клуб, м.Одеса, вул.Академіка Корольова, 94
17. «Аватар». Інтернет-клуб, м.Одеса, вул.Валентини Терешкової, 8а
18. «Інтернет-клуб», м.Одеса, вул.Жуковського, 22
19. «Net-centre». Інтернет-клуб, м.Одеса, вул.Єкатериненська, 75
20. ООО «Лада». Інтернет-клуб, м.Одеса, вул.С.Ядова, 4а (тел.34-25-69)
21. «Піраміда». Інтернет-клуб, м.Одеса, вул.Новосельського, 21
22. «64». Інтернет-клуб, м.Одеса, вул.Пушкінська, 64
23. «Stinger». Інтернет-клуб, м.Одеса, вул.Торгова, 29
24. «Neo Club». Інтернет-клуб, м.Одеса, вул.Рішельєвська, 58 (тел.21-78-60)